

VALÓSÁGOS KÖNYVTÁR – KÖNYVTÁRI VALÓSÁG II.

Konferenciaprogram
az előadások tartalmi összefoglalóival

Helyszín:

ELTE BTK Kari Tanácsterem (1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A fszt. 39.)
ELTE Egyetemi Könyvtár Tanácsterem (1053 Budapest, Ferenciek tere 6.)

Időpont:

2015. november 23–24.

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar
Könyvtár- és Információtudományi Intézet és
Könyvtártudományi Doktori Program

Valóságos könyvtár – könyvtári valóság II.

Magyar Tudomány Ünnepe
Konferenciaprogram
az előadások tartalmi összefoglalóival

A KONFERENCIA IDEJE:
2015. november 23–24. (hétfő, kedd)

HELYSZÍNEK:
ELTE BTK Kari Tanácsterem (1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A, fszt. 39.)
ELTE Egyetemi Könyvtár Tanácsterem (1053 Budapest, Ferenciek tere 6.)

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet
<http://lis.elte.hu>

Valóságos könyvtár – könyvtári valóság II.
<http://lis.elte.hu/vkkv>

Wifi
Felhasználói név: vkkv
Jelszó: eltebtk

Valóságos könyvtár – könyvtári valóság II.

Szervezőbizottság:

Elnök:

Dr. habil. Kiszl Péter
intézetigazgató, tanszékvezető, doktori programvezető

Tudományos programkoordinátor:

Barátné dr. habil. Hajdu Ágnes
tanszékvezető

Titkár:

Boda Gáborné dr. Köntös Nelli
egyetemi adjunktus

Technikai programkoordinátor:

Boros Tibor
igazgatási ügyintéző

Együttműködő partnerek:

ELTE Egyetemi Könyvtár
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár
Magyar Információtudományi Alapítvány

Rendezvényünk a Magyar Tudomány Ünnepe keretében valósul meg.

ELŐSZÓ

A *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság* című tanácskozást immár második alkalommal szervezi meg az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának (ELTE BTK) Könyvtár- és Információtudományi Intézete, valamint Könyvtártudományi doktori programja a Magyar Tudományos Akadémia által elindított Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében.

Az ELTE BTK Kari Tanácstermében zajló konferenciánk célja, hogy lehetőséget adjon a könyvtár- és információtudomány aktuális, a szakmai közösség hazai és határon túli képviselőit egyaránt foglalkoztató kérdéseinek megvitatására, jelen esetben a könyvtárak valós és virtuális szerepének, lehetőségének elemzésére, a könyvtárak információközvetítő és tudományos kutatómunkát támogató küldetésének több aspektusú problémafeltárására, jövőbeli feladataik széles körű vizsgálatára.

Plenáris tanácskozásunkon nemzetközileg ismert és elismert neves tudósok, Frank Tibor akadémikus, történész, amerikanista, az ELTE BTK Tudományos Bizottságának elnöke, a Royal Historical Society (London) levelező tagja és Déri Balázs klasszika-filológus, muzikológus egyetemi tanár, az ELTE BTK Profeszszori Tanácsának elnöke, az ELTE BTK Vallástudományi Központjának vezetője könyvtárakról alkotott jövőképéről hallhatunk részletesen.

Második egységünk a könyvtárak virtualizálódásának hazai és határon túli könyvtári kihívásait világítja meg, Fodor Péter, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgatója és Székelyné Török Tünde, az Egyetemi Könyvtár osztályvezetője, azaz a közkönyvtárak és a tudományos, illetve felsőoktatási könyvtárak szemszögéből. Silvia Stasselova, a pozsonyi Egyetemi Könyvtár főigazgatója, a Szlovák Könyvtárosok és Könyvtárak Egyesületének elnöke a modern könyvtárépítészetről értekezik, majd Hajnal Jenő, a vajdasági Magyar Nemzeti Tanács elnöke a délvidéki magyar nemzeti tudástár létrehozásáról számol be. Zana Gabriella, az Európai Parlament információs specialistája az európai képviselők brüsszeli tájékoztatási sajátosságaiba enged betekintést.

Szaktárgyunk örök sarkalatos pontja az oktatás, ezért kiemelten foglalkozunk a könyvtárosképzéssel. Kiszl Péter, a Könyvtár- és Információtudományi Képzések Kollégiuma elnökeként a tudományterület helyét és lehetőségeit jelöli ki az új felsőoktatási szakstruktúrában, Gurka-Balla Ilona a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem oktatója az erdélyi magyar nyelvű könyvtárosképzés utóbbi két évtizedét mutatja be, Barátné Hajdu Ágnes, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete elnöke, a plenáris ülés levezetője a könyvtáros életpálya tudatos karrierépítési lehetőségeit vázolja fel.

A konferencia másnapján az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézetének oktatói (Bella Katalin, Bibor Máté, Boda Gáborné Köntös Nelli, Fodor János, Kerekes Pál, Németh Katalin, Senkei-Kis Zoltán és Tószegi Zsuzsanna) mutatkoznak be kutatásaikkal, a szekciót Dippold Péter, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtárának igazgatója vezeti. Magyarország egyetlen könyvtártudományi doktori programjának hallgatói (Amberg Eszter, Bilicsi Erika, Dávid Adrienne, Juhász Éva, Kovácsné Koreny Ágnes, Nemes László, Rózsa Dávid, Sörény Edina, Takács Dániel és Vass Anna Johanna) Bényei Miklós, a Debreceni Egyetem címzetes egyetemi tanára elnökletével nyújtanak ízelítőt diszsertációik témáiból. Tudományos rétegzettség és interaktivitás című, kihelyezett szekciónk Fodor János egyetemi adjunktus irányításával a digitalizálás elméletét és gyakorlatát járja körül számos kiváló szakértővel (Biszak Sándor, Brada Hedvig, Cséka György, Győrffy Szabolcs, Mátyás Melinda, Palkó Gábor, Varga Klára és a MOME TechLab munkatársai) az Egyetemi Könyvtár Tanácstermében. Az elhangzó előadások – terveink szerint – 2016 nyarára kötetben is megjelennek.

A résztvevőket Szalay Péter, az ELTE tudományos rektorhelyettese, Borsodi Csaba, az ELTE BTK általános dékánhelyettese és Kiszl Péter intézetigazgató, doktori programvezető, a konferenciasorozat főszervezője köszönti, majd könyvtárszakmai tanácskozásunkat Hoppál Péter, az Emberi Erőforrások Minisztériuma kultúráért felelős államtitkára nyitja meg.

A közel félszáz – köztük számos külföldről érkező – előadót felvonultató, ezzel a legnagyobbak számító hazai könyvtártudományi szimpózium jelentőségét támasztja alá, hogy széles körű szakmai együttműködéssel valósul meg. Stratégiai partnereink a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár, a Magyar Információtudományi Alapítvány és az Egyetemi Könyvtár. Ezúton is köszönjük az ELTE BTK-nak a lebonyolításhoz nyújtott anyagi segítségét.

Jó munkát és eredményes konferenciát kívánunk!

És ne feledjék: *Valóságos könyvtár – könyvtári valóság III.* 2017-ben itt, az ELTE BTK-n!

Budapest, 2015. november 12.

A szervezőbizottság

A rendezvény programja

A konferencia résztvevőit köszönti:

Szalay Péter, az ELTE tudományos ügyek rektorhelyettese
Borsodi Csaba, az ELTE BTK általános ügyek dékánhelyettese
Kiszl Péter, intézetigazgató és doktori programvezető (ELTE BTK KITI)

A rendezvényt megnyitja:

Hoppál Péter
kultúráért felelős államtitkár

2015. november 23. hétfő, 10:00–16:15

Plenáris ülés

ELTE BTK Kari Tanácssterem

Levezető elnök: Barátné Hajdu Ágnes tanszékvezető
(ELTE BTK KITI)

09:30–10:00 Regisztráció
10:00–10:45 Egyetemi és kari vezetők köszöntői, kultúráért felelős államtitkári megnyitó

Tudósok a valós és virtuális könyvtárakról

10:45–11:15 Frank Tibor egyetemi tanár, akadémikus, az ELTE BTK Tudományos Bizottságának elnöke: A könyvtáraktól az internetig?
11:15–11:45 Déri Balázs tanszékvezető egyetemi tanár, az ELTE BTK Professzori Tanácsának elnöke: Mentem-e a könyvtárak által elébb?
11:45–13:00 Kérdések, hozzászólások, majd ebédszünet

Hazai és határon túli könyvtári alternatívák

13:00–13:20 Fodor Péter főigazgató (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár): Változó könyvtár. Probléma – elemzés – mérlegelés – cselekvés
13:20–13:40 Székelyné Török Tünde osztályvezető (ELTE EK Gyűjteménykezelői Osztály): Változások, irányok a magyarországi felsőoktatási könyvtárakban
13:40–14:00 Silvia Stasselová főigazgató (Egyetemi Könyvtár, Pozsony; a Szlovák Könyvtárosok és Könyvtárak Egyesületének elnöke): The Modern Architecture of University Library Buildings = An Effective Marketing Tool
14:00–14:20 Hajnal Jenő elnök (Magyar Nemzeti Tanács, Vajdaság): A délvidéki magyar tudástár létrehozása

- 14:20–14:40 Zana Gabriella információs specialista (Európai Parlament, Brüsszel): „Scientia potentia est.” Hogyan járul hozzá az Európai Parlament Kutatószolgálat a képviselők objektív tájékoztatásához?
- 14:40–15:15 Kérdések, hozzászólások, majd kávészünet

Hazai és határon túli képzési alternatívák

- 15:15–15:35 Kiszl Péter intézetigazgató, doktori programvezető (ELTE BTK KITI): Könyvtár- és információtudomány az új felsőoktatási szakstruktúrában
- 15:35–15:55 Gurka-Balla Ilona egyetemi tanársegéd (Babes-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár): Az erdélyi magyar nyelvű könyvtárosképzés az utóbbi két évtizedben
- 15:55–16:15 Barátné Hajdu Ágnes tanszékvezető (ELTE BTK KITI): Könyvtáros életpálya, tudatos karrierépítés
- 16:15 Kérdések, hozzászólások, majd állófogadás

2015. november 24. kedd (délelőtt), 9:00–11:15

Oktatóink kutatásaiból szekció

ELTE BTK Kari Tanácsterem

Levezető elnök: Dippold Péter igazgató

(Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtár)

- 09:00–09:15 Bibor Máté egyetemi tanársegéd: A Száz vers első kiadásai
- 09:15–09:30 Bella Katalin egyetemi tanársegéd: „Kérem, ne legyen túl érzékeny.” Irodalompolitika és könyvkiadás Révai József minisztersége idején
- 09:30–09:45 Németh Katalin egyetemi adjunktus: A tárgyszavak fogalmi és megjelenítési problémái az egyházi gyűjtemények katalógusaiban
- 09:45–10:00 Boda Gáborné Köntös Nelli egyetemi adjunktus: Könyvtári minőségirányítás – a minőség szemlélet alkalmazása a dokumentumleírásban
- 10:00–10:15 Szünet
- 10:15–10:30 Fodor János egyetemi adjunktus: Virtualizálódó örökségünk valószínűsítő igények tükrében
- 10:30–10:45 Tószegi Zsuzsanna címzetes egyetemi docens: A felhőtechnológia szolgáltatási szintjei, adatvédelmi és szerzői jogi kérdései
- 10:45–11:00 Kerekes Pál címzetes egyetemi docens: Könyvtári e-book: kölcsönzés és/vagy könyvtári terjesztés?
- 11:00–11:15 Senkei-Kis Zoltán egyetemi adjunktus: A hallgatók percepciója a könyvtáros hivatásról
- 11:15–13:00 Kérdések, hozzászólások, majd ebédszünet

2015. november 24. kedd (délután), 13:00–16:10

Doktoranduszaink kutatásaiból szekció

ELTE BTK Kari Tanácsterem

Levezető elnök: Bényei Miklós címzetes egyetemi tanár
(Debreceni Egyetem)

- 13:00–13:15 Bilicsi Erika könyvtáros (MTA Könyvtár és Információs Központ Szakinformatikai Osztály): A tudományos kommunikáció története – a Journal des Scavans-tól az open access-ig
- 13:15–13:30 Kovácsné Koreny Ágnes főigazgató-helyettes (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár): Hozzáférés és újrahaznosítás – TEL és az Europeana a tudományos kutatás szolgálatában
- 13:30–13:45 Rózsa Dávid főigazgató-helyettes (Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár): A magyar szakkönyvtári rendszer
- 13:45–14:00 Amberg Eszter igazgatóhelyettes (Csorba Győző Könyvtár): Kölcsönzés-e az e-kölcsönzés? Az elektronikus kölcsönzés jogi természetéről
- 14:00–14:15 Takács Dániel szolgáltatási igazgató (Budapesti Ügyvédi Kamara): Felhasználó-azonosítás a digitális szolgáltatásokhoz
- 14:15–14:30 Szünet
- 14:30–14:45 Sörény Edina vezető tanácsos (Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárság): A könyvtári stratégiai programok osztályozásának lehetőségei
- 14:45–15:00 Nemes László elnök (Magyar Információtudományi Alapítvány): Egyetemek, magánszektor és a könyvtárak
- 15:00–15:15 Juhász Éva könyvtáros (Magyar Képzőművészeti Egyetem Könyvtár Levéltár és Művészeti Gyűjtemény): Könyvtáros coach szerepben, coaching a könyvtárban
- 15:15–15:30 Vass Anna Johanna osztályvezető (Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet): Resource Description and Access (RDA), eszköz a könyvtárak jövőbeli információközvetítő feladatainak el látásához
- 15:30–15:45 Dávid Adrienne informatikus könyvtáros (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjtemény): A képek, mint „jelentésteli felületek” – képi dokumentumok osztályozásméleti kérdései
- 15:45–16:10 Kérdések, hozzászólások
- 16:10 A konferencia zárása: Sebestyén György professor emeritus (ELTE BTK KITI)

2015. november 24. kedd (délután), 13:00–16:00
Tudományos rétegzettség és interaktivitás – gyűjteményi
digitalizálás szekció

ELTE Egyetemi Könyvtár Tanácsterem
Levezető elnök: Fodor János egyetemi adjunktus
(ELTE BTK KITI)

- 13:00–13:25 Varga Klára osztályvezető (ELTE Egyetemi Könyvtár Informatikai és Fejlesztési Osztály): Digitalizálás az ELTE Egyetemi Könyvtárban
- 13:25–13:40 Mátyás Melinda könyvtáros (ELTE Egyetemi Könyvtár Gyűjteménykezelői Osztály): Jezsuita tudósok digitalizált kéziratgyűjteményei az ELTE Egyetemi Könyvtárban és lehetséges kutatási témáik
- 13:40–13:55 Palkó Gábor tudományos titkár (Petőfi Irodalmi Múzeum): Szövegrétegek és adathálózatok: digitális filológia a szemantikus weben
- 13:55–14:15 Ruttkay Zsófia egyetemi docens, Berczi Klára projektmenedzser, Bényei Judit, Czémán Zsófia, Karasz Dániel (MOME TechLab): Életre keltett könyvek – kulturális örökség közvetítése digitális, interaktív technológiák segítségével
- 14:15–14:30 Kávészünet (MOME TechLab interaktív fejlesztéseinek kipróbálása)
- 14:30–14:50 Biszak Sándor ügyvezető igazgató (Arcanum Adatbázis Kiadó): HUNGARICANA és ADT+. Tömeges digitalizálás és publikálás az Arcanum Adatbázis Kiadónál
- 14:50–15:10 Brada Hedvig ügyfélmenedzser (Qulto – Monguz Kft.): Közgyűjteményi attrakciófejlesztés, gamification
- 15:10–15:30 Győrffy Szabolcs osztályvezető (Országos Széchényi Könyvtár Digitalizáló Osztály): Nagy gyűjtemények digitalizálása
- 15:30–16:00 Cséka György projektvezető (ELTE Egyetemi Könyvtár Közön-ségszolgálati Osztály): Az ELTE Egyetemi Könyvtár digitalizáló műhelye

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

Levezető elnök: Barátné dr. Hajdu Ágnes
tanszékvezető (ELTE BTK KITT)

Könyvtáros életpálya, tudatos karrierépítés

Barátné dr. Hajdu Ágnes

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet

Könyvtártudományi Tanszék, tanszékvezető egyetemi docens,

a Magyar Könyvtárosok Egyesülete elnöke, az International Federation of Library Associations (IFLA) Governing Board tagja

A közgyűjteményi és kulturális területen elsőként a Magyar Könyvtárosok Egyesülete kezdett bele egy lehetséges életpálya modell kialakításába. Az előadás időrendben végigveszi a 2014 júliusától napjainkig tartó folyamat legfontosabb lépéseit a bejelentéstől, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete és az Informatikai és Könyvtári Szövetség közös Könyvtáros életpálya modell bizottság megalakulásán keresztül, az EMMI szervezésében létrejött kulturális életpálya modell munkacsoportja munkájának elindulásáig.

Ahhoz, hogy egy életpálya elemeit meghatározzuk, mindenképpen tisztázni kell a karrier meghatározó tényezőit, a siker szubjektív és objektív elemeit, illetve mindezek kapcsolatát az önismerettel. A sikeres életpálya nagyban függ a társadalmi és gazdasági környezetünktől, valamint az ezek által kínált lehetőségektől, melyek lehetnek motiváló, de gátló hatásúak is. Cél egy olyan kiszámítható, átlátható, igazságos, objektív és motiváló életpálya modell felvázolása, mely lehetőséget ad az érintett könyvtárosoknak a tudatos karrierépítésre.

A teljesítmény a legtöbb munkakör esetében jól megragadható, jellemezhető, objektíven mérhető a könyvtárban is, azonban vannak olyan tevékenységek, amelyek csak hosszútávon ítéltelők meg, pl. tehetség gondozás. A munkával kapcsolatos teljesítmény három kritériuma:

- a munkakörhöz kapcsolódó tevékenységek,
- a munkakörhöz köthető tulajdonságok,
- a munkakörhöz kapcsolódó eredmények.

Az előadásnak különös aktualitást ad, hogy a Könyvtáros életpálya modell bizottság az ELTE Könyvtár- és Információtudományi Intézetben tartja üléseit.

Mentem-e a könyvtárak által elébb?

Prof. Dr. Déri Balázs

ELTE BTK Ókortudományi Intézet Latin Tanszék, tanszékvezető egyetemi tanár,
az ELTE BTK Professzori Tanácsának elnöke, az ELTE BTK Vallástudományi
Központjának vezetője

Igen, biztosan, és nem is tudom eldönteni, melyik volt a legfontosabb. Gyermekkorom falusi művelődési házának könyvtára, amelyet lényegében végigolvastam? (Nem volt nehéz.) Egyetemista éveimben a Széchényi Könyvtár a Nemzeti Múzeum épületében, az Egyetemi, meg a kari magyar nyelvészeti könyvtár, Gabikával, és mindenekelőtt az Akadémia Keleti Könyvtára? (Írnám én a latin tanszéki könyvtárat is, de olyan nem volt, pontosabban a tanárok szobájában meg a szemináriumban leledztek a hozzáférhetetlen könyvek.) Fialat kutatóként a barcelonai Katalán Nemzeti Könyvtár, annak is a szabadpolcos folyóiratolvasója? (Ott lettem medievista.) Az oxfordi Bodleyan, az utóbbi 15 évben évenkénti zarándoklattal? (Végre, egy igazi-igazi könyvtár.) Igen, de mindnél inkább klasszika-filológiai tanszéki könyvtárunk, amelynek könyvei a Pesti Barnabás utcából a Kecskeméti-be költözve összeköltöztek, míg 10 éve a Trefort-kerti F épület rossz hírű Erdős Café helyén egy félszuterénben találtak helyet. Olyan, amilyen, dohos is, foghíjas is, de a legjobb görög-latin könyvtár, és a miénk. A belső udvarra néző középkoropatrisztikus kabinet a dolgozószobám. Saját sokszáz, örökre átadott könyvem is itt van körülöttem. Máshova csak nagyon határozott céllal megyek. Két vágyam van: nyugdíjas koromban ingyenes segédkönyvtárosként itt maradhassak, és megérjem, hogy a világ összes könyvtárának minden kézírata, és minden könyv digitálisan hozzáférhető legyen. Bis hundertzwanzig. Miért is lenne lehetetlen gondolat, itt, a könyvtárban?

Változó könyvtár.

Probléma – elemzés – mérlegelés – cselekvés

Dr. Fodor Péter

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, főigazgató

A korszerű könyvtár tudástár és információs központ, amely hozzájárul az életminőség javításához, az esélyegyenlőtlenség csökkentéséhez. Szolgáltatásaival növeli az egyén versenyképességét, megfelel a hazai és nemzetközi szakmai elvárásoknak. Alkalmas közösségi és kulturális szabadidős programok lebonyolítására; jól megközelíthető, s 24 órás hozzáférést biztosít. Rendelkezik programmal és képes prioritásokat megfogalmazni. Differenciált szolgáltatásaival használó- és olvasóbarát; hatékony személyzettel rendelkezik.

De mi a használói elvárás?

Hogyan jelenik meg a kommunikációs és információs technológia a bibliotékákban? Mit jelent a multi-platformos technológia alkalmazása, akadálymentesség, s milyen kihívásokat rejt a többnyelvűség vagy a távhasználat követelménye?

Befolyásoló tényező-e a társadalmi megítélés? Van-e összefüggés a társadalmi hasznosság és a finanszírozás között? Van piacképes szolgáltatása? Törvényben előírható az un. ingyenes használat, mint állampolgári jog, de ezt ki finanszírozza?

S mit tehet ma a könyvtár? Hogyan használhatja fel a rendelkezésére álló működési források szigorúan, célirányosan? Milyen alternatív források, finanszírozási eszközök, lehetőségek vonhatók be a könyvtár működtetésébe? Mit jelent a feladatorientált szervezetfejlesztés és a hatékony humán erőforrás menedzsment? Hogyan függ össze a könyvtári stratégia, a könyvtáros pályakép, az életpályamodell? Mik lehetnek a könyvtáros képzés irányai, lehetőségei, gyakorlata?

Ezekre, a korszerű könyvtár funkcióit és működését alapvetően befolyásoló kérdésekre keresi a választ az előadás.

A könyvtáraktól az internetig?

Prof. Dr. Frank Tibor

ELTE BTK Angol-Amerikai Intézet Amerikanisztika Tanszék, egyetemi tanár,
az MTA levelező tagja, a Royal Historical Society (London) levelező tagja

Az egyetemi oktatás során mind gyakrabban ütközöm abba az akadályba, hogy diákjaim – még a legkiválóbbak is – ódzkodnak a könyvtárak használatától, és egyre kizárólagosabban az internetről, az adatbázisoktól, a virtuálisan s nem a kézbe foghatóan létező forrásoktól, adatoktól remélik feladataik megoldását. Minden félévben megdöbben, hogy a nagy múltú egyetemünkön tanuló hallgatók milyen kevéssé ismerik akár a legnagyobb budapesti könyvtárakat is, s hogy milyen sikere van azoknak a kurzusaimnak, amelyek – legalább a tanulmányi idő felében – könyvtárlátogatásokat is magukba foglalnak. Ilyen alkalmakkor szinte mindenkit meglep, hogy az Országos Széchényi Könyvtár, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtára és hálózati könyvtárai, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár központi gyűjteménye, az MTA Akadémiai Könyvtára és kutatóintézeti gyűjteményei, az Országgyűlési Könyvtár, illetve az Országos Idegennyelvű Könyvtár nagyszabású budapesti gyűjtemény-együttese a maga közel 20 millió (s így akár a washingtoni Library of Congress anyagához is közel jutó) könyvtári dokumentumával micsoda gazdagságát kínálja az elsődleges és másodlagos forrásoknak, a szakirodalomnak, a különgyűjteményeknek. Mégis, a diákok többsége ritkán vállalkozik a sokszor gyalogosan is megtehető útra, és szívesebben marad számítógépe mellett, ahonnan valamennyi problémájának megoldását reméli – és sokszor hiába. Mi ennek a távolságtartásnak, illetve vonzalomnak a pontosabb oka? Kényelemszeretetet vagy ismerethiányt? Rossz könyvtári propaganda, hiányos vagy el-

maradozó könyvtár- (és könyv-) kezelési oktatás vagy az adatbázisok világának nálunk viszonylag hirtelen történő kinyílása? A számítógépek vonzó variabilitása, adatkapcsolati lehetőségei – esetleg könnyű: ’cut and paste’ – adatkezelési technikái, szemben a régimódbb (és Magyarországon sokszor még ma is a kompjuterizálás gyermekkorát idéző) könyvtárhasználati lehetőségekkel? Ismerethiány, lustaság vagy a gépesített ismeretközlés és -továbbítás forradalmian új lehetőségei iránti szerelem? Az ismeretszerzés legtöbbször (de nem csak) jó értelmű „amerikanizálódásának” gyorsütemű térhódítása?

Mit tehet a könyvtár és tudománya az egyensúly helyreállításának, a hagyományos gyűjtemények szerepének legalább részleges visszanyerése érdekében? Mit tesznek az amerikai (és sokszor az amerikanizált nyugat-európai) könyvtárak a könyvtárhasználat megkönnyítése, a valódi könyv és a valóságos könyvtár megszerettetése, lehetőségeik jobb és korszerűbb kihasználása érdekében?

Az erdélyi magyar nyelvű könyvtárosképzés az utóbbi két évtizedben

Dr. Gurka-Balla Ilona

Babes-Bolyai Tudományegyetem (Kolozsvár), egyetemi tanársegéd

A felsőfokú könyvtáros-képzés Erdélyben is az elmúlt évtized könyvtár-szakmai és felsőoktatási változásaihoz igazodott. A kolozsvári egyetemi fokú magyar nyelvű képzés könyvtár-stratégiai tényezővé, a könyvtáros-pálya kulcskérdésévé vált, sőt örvendetesen erősödött a tanszék és a hallgatók leendő munkáltatói közötti kapcsolat. A szaksajtó és a média is előnyösen járult hozzá a fejlődéshez. Az érvényben levő kormányrendelet értelmében az egyetemi szak elnevezése “informatikus könyvtáros”, “információs menedzser” lett a “könyvtáros” szakképesítés mellett, ezzel is jelezve a nemzetközi trendekhez való igazodást. A kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetemen már a kezdetektől hagyománya van a könyvtárosképzésnek. Már Gyalui Farkasék is nagy hangsúlyt fektettek e szak egyetemi szintű képzésének. A II. világháború után sajnos csak román nyelvű volt a szakmai képzés, az is csak Bukarestben. A 90-es években azonban újra lehetővé vált, hogy magyar nyelven is elvégezhessek a diákok a könyvtárszakot. Először főiskolai szinten (3 éves), majd egyetemi szinten (4 éves képzés után) kaptak a diákjaink történelem- és könyvtárszakos diplomát. A bolognai rendszerben csak a 3 éves könyvtárszakos alapképzés maradt meg, de reméljük, hogy a korábbi hazai könyvtáros-képzés egyik jelentős vívmányát, a kétszakosságot a bolognai folyamat egyszakos struktúrájába is át lehet majd menteni; ehhez a leendő munkahelyeknek, a könyvtáraknak és más információ-szolgáltató helyeknek, az iskoláknak is érdekük fűződik. Az egyetemi képzést mindvégig jelentősen támogatta a helyi szinten, a nagyobb művelődési központokban folyó szakmai továbbképzések és tanfolyamok megszervezése. Közös célunk lépést tartani a szakmabeli változásokkal és az állandóan megújuló információs társadalom kihívásaival.

A délvidéki magyar tudástár létrehozása

Hajnal Jenő

Magyar Nemzeti Tanács (Vajdaság), elnök
a Kapocs Könyvtári Csoport koordinátora

A nemzeti kulturális örökség részeként a délvidéki/vajdasági magyarság szellemi örökségének digitalizálása alapvető fontosságú közösségi érdek, amelynek megkerülhetetlen intézményei a magyar érdekeltségű közkönyvtárak. Mindez megköveteli a kulturális értékek – különösen a szellemi örökség – felé fordulást: a szülőföld, a táj magyar történetének virtuális felfedezését, és az elmúlt sok száz esztendő műveltségi eseményeire való fényderítést. Életünknek és szellemi alakulásunknak ugyanis olyan korszakába léptünk, amely a teljességet igényli, s nem lehet meg sem annak az örökségnek a termékeny felszívása nélkül, amelyet kisebbségi létünk csaknem egy évszázada halmozott fel, sem a tájainkkal kapcsolatban álló több mint ezeréves múlt tudatosítása nélkül. A digitalizálási tevékenység összehangolása és nyilvántartása elengedhetetlen a költségek kímélése, a munka hatékonyságának növelése, a digitalizálás minőségének biztosítása és a felhasználó tájékoztatása szempontjából. Átfogó célunk, hogy közgyűjteményeink, mindenekelőtt könyvtáraink váljanak alkalmassá az információs társadalom és a digitális korszak kihívásainak kezelésére, és feleljenek meg az új korszak követelményeinek. Közvetítésükkel digitális formában is legyen elérhető a vajdasági magyar nemzeti közösség szellemi öröksége, amely így szabadon, hozzáférhető módon segítheti a kutatást, a képzést, az önképzést, és megfelel a nemzeti kultúra megőrzésére irányuló Kárpát-medencei célkitűzéseknek is. A cél: egy sokszereplős, változékony, de stabil alapokon nyugvó tudástár felépítése, amelynek tartópillérei a vajdasági magyar közgyűjtemények adatbázisai lehetnek azok folyamatos fejlesztésével, integrációjával és nemzetközivé tételével.

Könyvtár- és információtudomány az új felsőoktatási szakstruktúrában

Dr. Kiszl Péter

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet Információtudományi
Tanszék, tanszékvezető, intézetigazgató egyetemi docens,
ELTE BTK ITDI Könyvtártudomány doktori program, programvezető,
a Könyvtár- és Információtudományi Képzések Kollégiumának elnöke

A Kormány 2014 decemberében fogadta el a felsőfokú képzés stratégiai céljait 2030-ig rögzítő, Fokozatváltás a felsőoktatásban című fejlesztési koncepciót, melynek első lépéseként 2015 júniusára befejeződött a szakstruktúra átalakítása. A felsőoktatásban szerzhető képesítések jegyzékéről és új képesítések jegyzékbe történő felvételéről szóló, 139/2015. (VI. 9.) számú kormányrendelet szerint a társadalomtudomány (Social Science)

képzési területen szerezhető könyvtáros végzettségek: informatikus könyvtáros (Library and Information Scientist) BA szakképzettség (informatikus könyvtáros – Library and Information Science – alapképzési szak); okleveles informatikus könyvtáros (Library and Information Scientist) MA szakképzettség (könyvtártudomány – Library Science – mesterképzési szak). A jogszabály megerősíti a könyvtárostanár osztatlan tanárszakot is, azonban speciális helyzeténél fogva erre nem térünk ki részletesen. A mesterképzés továbbélése a 2015 márciusában, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán (ELTE BTK) megalakult Könyvtár- és Információtudományi Képzések Kollégiuma (KIKK) erőfeszítéseinek is köszönhető, mely céljaul tűzte ki a képzés folyamatos korszerűsítését, az országos szakmai álláspontok kialakítását, illetve az intézményi vélemények egységesítését. A hazai képzőhelyek és a munkaadók-munkavállalók reprezentatív szakmai szervezeteit tömörítő, példamutató összefogásra azért is mutatkozott égető szükség, mert a Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) bevezetése nyomán a Magyar Rektori Konferencia (MRK) közreműködésével 2015 júliusában elkezdődtek a képzési és kimeneti követelmények (KKK) felülvizsgálati folyamatai. A BA és MA szintű könyvtárosképzés új KKK-inak kidolgozására szolgáló munkabizottság felállítására és vezetésére a KIKK elnöke kapott felkérést az MRK-tól, aki a Kollégium tagjait vonta be az alap- és mesterszak tartalmi modernizációjának előkészítésébe. A szakmai egyeztetések eredményeiről, azaz a képzés jövőbeli kereteit meghatározó KKK-k főbb jellemzőiről, illetve az előttünk álló és megoldásra váró további feladatokról lesz szó az előadásban.

The Modern Architecture of University Library Buildings = An Effective Marketing Tool

Silvia Stasselová

Egyetemi Könyvtár (Pozsony), főigazgató
Szlovák Könyvtárosok és Könyvtárak Egyesülete, elnök

The modern architecture of university library buildings doesn't represent an important high-quality background for education and research only, but also a very effective marketing tool. Many successful universities influence their potential students by modern and progressive university library buildings located at their university campuses. Numerous universities in the world became well-known thanks to an exceptional architecture of their university library buildings, which in some cases is more valuable than the initial investment in the construction of a new library building. The presentation documents a unique architecture of various modern library buildings located at the heart of university campuses in the Netherlands (University Library of the Delft University of Technology), Czech Republic (National Library of Technology at the campus of the Czech University of Technology in Prague), Slovak Republic (University Library of the Catholic University in Ružomberok) and Austria (University Library of the Vienna University of Economics and Business). The 21st Century is well-known as

the Information Age, but it also brings the renaissance of a library space to all library users. The library space starts to be extremely valuable for the library users to balance the combination of all outside stress factors and create a progressive learning hub.

Változások, irányok a magyarországi felsőoktatási könyvtárakban

Székelyné Török Tünde

ELTE Egyetemi Könyvtár Gyűjteménykezelői Osztály, osztályvezető

„...nem tudjuk, hogyan alakul a könyvtáros szakma...”, „...mi lesz egy évtized múlva a jelenlegi intézmények szerepe...” – hasonló gondolatokkal valamennyien találkoztunk már az elektronikus és a nyomtatott sajtó hasábjain, vagy szakmai diskurzusokon. Van-e alapja az aggodalmaskodó szavaknak, meghatározható-e a változó környezetben a felsőoktatási könyvtárak átalakuló funkciója?

Az elmúlt néhány évtizedben a könyvtárakkal szemben megfogalmazott elvárások a külső körülmények átalakulásával párhuzamosan jelentősen módosultak. A hagyományos munkafolyamatok átalakulnak, a könyvtári tevékenységek sorában a hangsúlyok áthelyeződnek, új szolgáltatások születnek. Az egyetemek között kialakult versenyhelyzetben fontos kérdés, hogy a könyvtáraik mennyire képesek a jogszabályokban meghatározott feladataikat rugalmasan, a mindenkori igényekhez alkalmazkodva ellátni, miközben a tőlük telhető leghatékonyabb módon támogatják az egyetem stratégiai céljait és a kutatást is.

A könyvtár ügyfeleinek és a könyvtárosok kommunikációjának szinterei, a papír-alapú és elektronikus állománygyarapítás módszerei, a gyűjtött, feltárt és tárolt dokumentumok jellege, a feldolgozásuk folyamata – a teljesség igénye nélkül néhány munkafolyamat azok közül, melyek átalakulása a mindennapok része. Mindeközben módosul a hagyományos szemlélet is: a dokumentumközpontúság helyére egyre inkább az adat- és információszolgáltatás kerül, mely gyakran stratégiai jelentőséggel bír.

„Scientia potentia est.” Hogyan járul hozzá az Európai Parlament Kutatószolgálat a képviselők objektív tájékoztatásához?

Zana Gabriella

Európai Parlament Kutatószolgálat (Brüsszel), információs specialista

Az előadás célja, hogy bemutassa az Európai Parlament Kutatószolgálatának tevékenységét és ott dolgozó információs specialisták munkáját. Az előadás folyamán bemutatásra kerül a Kutatószolgálat szervezeti felépítése, kutatási kapacitása és az Európai Unió állampolgárai számára is elérhető termékei. Egy információs specialista szemszögéből

arra is betekintés nyílik, milyen információközvetítő szerepet töltenek be a Kutatószolgálat munkatársai és hogyan segítik az információs specialisták a szolgálaton belüli tudományos kutatómunkát.

Az Európai Parlament, az Európai Unió állampolgárai által demokratikus úton választott testülete, az Európai Tanáccsal együtt jogalkotói szerepet tölt be. Ezen túl a Parlament felügyeleti jogokkal is bír, az Európai Bizottságot és más uniós szervek munkáját is kiértékeli.

A Kutatószolgálat ezen feladatok ellátásában támogatja az Európai Parlamentet, független, önálló, objektív és megbízható elemzésekkel, naprakész kutatási eredményekkel, sajtó- és egyéb háttéranyagokkal valamint további átfogó információs szolgáltatásokkal.

A Kutatószolgálat céljai között szerepel az is, hogy kutatási eredményeit szélesebb körökben, honlapján elérhető elektronikus és nyomtatott kiadványai révén, továbbá a közösségi média segítségével ossza meg. Tevékenységi köre kiterjed ezek mellett arra is, hogy egy nyitott szellemi műhelyt biztosítson a Könyvtár olvasótermében megrendezett szakmai találkozók keretében.

OKTATÓINK KUTATÁSAIBÓL

Levezető elnök: dr. Dippold Péter igazgató
(Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtár)

„Kérem, ne legyen túl érzékeny.” Irodalompolitika és könyvkiadás Révai József minisztersége idején

Bella Katalin

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet
Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi tanárségéd

Előadásom célja annak bemutatása, hogy mennyiben képes, illetve miféle torzulásokkal képes betölteni a tudomány, pontosabban a diszciplínák közül is egy, az irodalomtudomány, azt a kulcsfontosságú szerepet, hogy hiteles ismeretszerzést segítő eszköz legyen, egy, ezt a szerepet súlyosan gátoló történelmi kor, a magyarországi „high stalinism”, azon belül is elsősorban Révai József minisztersége időszakában. A kulturális és tudományos élet pluralizmusa megszüntetésének, a hatalmat gyakorló elitszoport ideológiája minden eszközzel való terjesztésének és a társadalom indoktrinálásának menete és legfontosabb jellemzői közismertek, ugyanakkor Révai három hatalomgyakorlási módszere közül a „kézi vezérlés” napi működési mechanizmusát és annak egyedi eseteit eddig csak részben tárták fel.

Az előadás tehát az irodalomkritika a könyvkiadással összefonódó kapcsolatrendszerét tárgyalja, azaz az egyes irodalmi művek, szerzők, életművek értékelésének, az irodalmi recepció átalakulásának, a kritika szerepének és a műfordítás alapkérdéseinek jellemző eseteit: a lektorok és kritikusok viszonyát, a kritikai kiadások szabályozásának és kiadhatóságának kérdéseit, a különféle irodalmi és könyvkiadói bizottságok működését, az irodalmi művek elő- és utószavaival, valamint a lektori jelentésekkel szemben támasztott ideológiai és tudományos igényeket és ezek gyakorlati megvalósulását.

A Száz vers első kiadásai

Dr. Bibor Máté

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet
Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi tanárségéd

„Kedves olvasó, légy régimódi, szerezd be a kapszos albumot, és írd bele a legszebb verseket, amelyekkel utadon találkozol; hidd el, nem kárbavesztett idő, amit ezzel töltesz. Írd tele a kapszos albumot, és tedd el vagy vidd magaddal. Ki tudja, mit tudsz megmenteni ezekben a szörnyű időkben, és ki tudja, mit tudsz megmenteni ifjúságodból,

amely nem kevésbé rohamos tempóban szokott elnyargalni, mint a rohanó idők. De ha kedves verseid veled lesznek, nem maradsz üres kézzel üres ég alatt. Ha a versek megmaradnak, talán a lényeg marad meg. Legalább is így hisszük néhányan és így tanította a csodálatos Hölderlin:

WAS BLEIBET, ABER STIFTEN DIE DICHTER”*

Ezzel a sokat idézett bekezdéssel zárul az író életében megjelent utolsó Szerb Antal-kötet, a *Száz vers* c. antológia előszava. A könyv első megjelenését a szakirodalom nagy része és az író műveit összegző mindkét bibliográfia is 1944-re datálja. Az előadás során remélhetőleg fény derül arra, hogy volt a *Száz vers*nek egy ezt megelőző, „legelső” kiadása is, amely 1943 decemberében hagyta el a sajtót. Ráadásul a két edíció nem csak a megjelenés évszámában tér el egymástól. A kiadástörténet rekonstrukciója mellett az előadás kitér a két változat kisebb-nagyobb különbségeire is.

Könyvári minőségirányítás – a minőségszemlélet alkalmazása a dokumentumleírásban

Boda Gáborné Dr. Köntös Nelli

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet
Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus

A hazai és nemzetközi könyvtárügy egyik aktuális kérdése a hagyományos és az elektronikus dokumentumvagyon teljes körű, magas színvonalú bibliográfiai feltárásának, valamint a hagyományos katalógusok retrospektív konverziójának, nemzetközi és országos érvényű szabványokon, szabályzatokon alapuló megvalósítása. A célkitűzés elérésére irányuló kezdeményezéseknek szembe kell nézni a problémával, amelyet a heterogén források, adatsere-formátumok és szabályozások harmonizációja jelent.

A könyvtári munkafolyamatok rendszerében elfoglalt központi helye alapján a formai feltárás rendkívül szoros összefüggésben áll a könyvtár valamennyi munkafolyamatával és szolgáltatásával, az állomány gyarapításától és apasztásától kezdve, a hagyományos és elektronikus tájékoztatási formákig. A feltárás folyamataiban fellépő hibák közvetlen hatással vannak a rendszer minden elemére, így a feltárás hatékonyságának kulcsszerepe van könyvtári a szolgáltatások színvonalának megtartásában és fejlesztésében egyaránt.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a könyvtárak eltérő mértékben tudják, illetve képesek magas színvonalon teljesíteni a feltárásra vonatkozó szakmai előírásokat és általános követelményeket. Az ingadozó minőség és egyenetlenség egyszerre több vonatkozása is tapasztalható. A legjellemzőbb problémák a leírt egységről felvett adatelemek

* A Szerb Antal által idézett Andenken (Emlékezés) c. Hölderlin-vers utolsó sora Bella István fordításában: „Költők által épül csak maradó.”

és feltüntetésük formai szabályainak részleges betartása; hasonlóan súlyos következményekkel járhatnak továbbá a besorolási adatok, a hozzáférési pontok egységesítésében megmutatkozó következetlenségek is.

Az előadás elsősorban arra keresi a választ, hogy a minőségmenedzsment rendkívül szerteágazó eszközrendszere, és ezen belül a folyamatmenedzsment hogyan alkalmazható hatékonyan a formai feltárás és kapcsolódó folyamatainak fejlesztésére? Melyek azok a minőségirányítási technikák és módszerek, amelyekkel a legeredményesebben csökkenthető a bibliográfiaileg kifogásolható rekordok száma?

Virtualizálódó örökségünk valóságos igények tükrében

Dr. Fodor János

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet
Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus

A könyvtári állományok digitalizálása során évről-évre tudatosabban formált, kompatibilis eljárások, egységesülő előírások segítik munkánkat. Ha a megőrzött tudáskincs hozzáférhetővé tétele és szolgáltatása biztosított is, megnyugtató-e a tudat, hogy korszerű adatbázisok őrzik elődeink örökségét? Leveszik-e vállunkról a terhet a korszerű információs rendszerek, vagy csak egyre nehezebb lesz áthidalnunk a távolságot könyvtárosként érzékelt tudományos és társadalmi igények és bonyolult programozási feladatok végrehajtói között? Az archiválás technológiai fejlődése könnyen eredményezhet tökéletes, de a könyvtártól elszakadó, kevesek által használt szolgáltatásokat. Digitális könyvtáraink, repozitóriumaink, virtuális gyűjteményeink belesimulnak a hálózaton elérhető tartalmak végtelen választékába, s nincs okunk feltételezni, hogy felhívhatják magukra az olvasók figyelmét. A harmonikus, koherens könyvtári szolgáltatásrendszer megújításának igénye napjainkban ismét felértékeli a hagyományos, tudós könyvtáros szerepkörét.

Könyvtári e-book: kölcsönzés és/vagy könyvtári terjesztés?

A hazai szöveg-alapú elektronikus tartalom könyvtári szolgáltatásának néhány jellemzője

Dr. Kerekes Pál

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, címzetes egyetemi docens

A jövő könyvtárosának – de ez igaz más szakmákra is, és különösképp a tanári hivatásra – az informatika nyújtotta lehetőségek következtében olyan könyves világgal kell szembenéznie, amelyben az alpművek, legyen az szépirodalom vagy referenz munka (lexikon, enciklopédia) ingyenesen elérhetők, szabadon és korlátozás nélkül letölthetők: függetlenül az olvasó helyétől és csak az olvasó maga választotta időbeosztására építve.

Ez gyökeresen más helyzet egy oktató-tudásgazdálkodó szakember számára, mint a korábbi művelődési feltételrendszer.

Az elektronikus tartalomszolgáltatás, benne kitüntetetten az elektronikus könyv, jórészt hozzájárult, hogy ma a könyvtárak egyre népszerűbbek a statisztikák szerint. Az Internet nem a fizikailag létező könyvtárak kiüresedéséhez vezetett, hanem éppen fordítva: egyre többen látogatják élő valóságban is a könyves intézményeket, attól függetlenül, hogy a virtuális gyűjtemények kínálata is egyre bővül. A könyv extra költség-ráfordítás nélkül, sokkal inkább, mint valaha, komótosan elérhető kultúrcikké vált. Az információforrások szabadon buzognak. A világháló által biztosított lehetőségek révén a könyvtári szolgáltatások már nem csupán a valós, hanem digitális térben is megjelennek, és e lehetőségek kiszabadították a könyvtárak működését a tér és idő korlátozta keretekből. Milyen szerepe van jelenleg itthon és globális szinten az ingyenes elektronikus tartalmak közvetítésében a könyvtáraknak? Erre a felvetésre igyekszik néhány működő projekt bemutatásával reagálni az előadás.

A tárgyszavak fogalmi és megjelenítési problémái az egyházi gyűjtemények katalógusaiban

Dr. Németh Katalin

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet
Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi adjunktus

A teológiai és vallástudományi szakirodalom fogalmi rendszere rendkívül összetett, felekezetenként, egyházként heterogén. A szakkifejezések és a köznyelvben használt fogalmak gyakran keverednek, jelentésárnyalataik nem mindig következetesek, mint például a kolostor és a monostor esetében. A Magyarországon használt számos integrált könyvtári rendszer különböző lehetőségeket kínál a tárgyszavak leírására, átemelésére és visszakeresésére. A HUNMARC és MARC21 biztosítja a deskriptorok jelentéstartalmának pontosítását, szűkítését az almezőazonosítók révén, így egy-egy tárgyszóhoz több egyértelműsítő kifejezést is lehet társítani, azonban a tárgyszavak megjelenítése – egy hívójel több almezővel, vagy a hívójel megismétlése – könyvtáranként eltér. Hazánkban a Magyar Evangélikus Bibliográfia számára készült tárgyszókatalógus, melyet általános teológiai gyűjtőkörré dolgoztak ki. Részben adaptálni lehetne, azonban katolikus könyvtárakban, noha tartalmaz a katolikus egyházra jellemző kifejezéseket is, például egy konkrét szerzetesi gyűjtemény esetében csak kis mértékben használható. A sajátos fogalmi, nyelvhasználati és keresési szokások, melyek nem azonosak a világi érdeklődők keresési gyakorlatával sem, szintén nehezítik az egyházi könyvtárak állományának visszakereshetőségét, ezért szükség volna egy egyházi gyűjteményekre vonatkozó tárgyszórendszer kidolgozására, mely kiindulási pontot jelenthetne. Kérdés, hogy mennyire érdemes, szükséges szabad tárgyszavakat használni, ami a szubjektivitás és következetlenség veszélyeit is hordozhatja.

A hallgatók percepciója a könyvtáros hivatásról

Dr. Senkei-Kis Zoltán

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet
Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus

A könyvtáros szakma jövője szempontjából nagyon fontos, hogyan vélekednek a jövő könyvtárosai, azaz az informatikus könyvtáros hallgatók a választott pályájukról. A későbbi sikeres szakmai pályafutás szempontjából fontos, hogy egyetemi éveik alatt hogyan viszonyulnak a hivatáshoz, hogyan alakul szakmai szocializációjuk. Ezért tartottam fontosnak, hogy a hallgatók percepcióját elemezzem.

Kutatásomban arra kerestem választ, hogy milyen ma Magyarországon a könyvtáros hivatás megítélése, hol a szakma helye a XXI. században. Vizsgálatomban informatikus könyvtáros alap- és mesterképzésű hallgatók vettek részt. Négy fókuszcsoporthoz interjút készítettem. A fókuszcsoporthoz interjú módszere alkalmas arra, hogy egy szakmai közösség tagjainak reprezentációit összefüggéseiben tárjuk fel. Az interjúk anyagát tartalomelemzéssel dolgoztam fel. Főbb tartalmi körök az alábbiak: pályaválasztási motíváció, a szakma külső és belső megítélése, társadalmi hasznosság, képzés hozzáadott értéke, képzés eredményessége, a diploma értéke, szakmai identitás, jövőképek.

A felhőtechnológia szolgáltatási szintjei, adatvédelmi és szerzői jogi kérdései

Dr. Tószegi Zsuzsanna

ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, címzetes egyetemi docens

A vezető tudományos orgánusok néhány éve kezdtek foglalkozni az adatrobbanás, a *big data* jelenséggel. A világban keletkező óriási adattömeg kezelése (tárolása, feldolgozása, hozzáférhetővé tétele stb.) a ma rendelkezésre álló technológiai megoldások határát feszegeti. Becslések szerint a tárolt adatmennyiség nagyjából másfél évenként megduplázódik.

A *big data* nemcsak mennyiségi szempontból jelent óriási kihívást – legalább ekkora gondot okoz az adatok változatossága, illetve az adatok keletkezésének és rendelkezésre bocsátásának iszonyatos sebessége. Az adatrobbanás szükségszerűen hívott életre olyan új technológiákat, mint az adatbányászat és a felhőtechnológia.

A technológiai paradigmaváltás következtében a gazdaságban megváltozik a döntéshozatal mikéntje: az intuitív vezetői attitűd erőteljesen visszaszorul, és a helyét átveszi az adatelemzésre alapozott, racionális döntési mechanizmus.

A hálózatba kötött világ nem csupán a technológiai eszközökre gyakorol alapvető befolyást: legalább ennyire hat a világhálóra folyamatosan kapcsolódó emberekre. A hálózat kutatás eredményeit tanulmányozva sokat megtudhatunk arról, hogyan viszonyul

a ma embere a társaihoz. Míg korábban a társadalmi függőség, illetve az érzelmi dimenziók határozták meg az emberek kapcsolati hálóját, ma embertársaink nagy részére úgy tekintünk, mint potenciális erőforrásokra, akikkel sajátos kognitív kapcsolatba kerülünk.

A mai hálózati aktivitást nem lehetne biztosítani a régi kliens-szerver architektúrákkal: nélkülözhetlenné váltak a felhőtechnológiára épülő szolgáltatások, amelyek óriási kihívást jelentenek technikai, pénzügyi, adatvédelmi, szerzői jogi stb. szempontból egyaránt. Az előadás e kérdéseket igyekszik körüljárni.

DOKTORANDUSZAINK KUTATÁSAIBÓL

Levezető elnök: dr. Bényei Miklós címzetes egyetemi tanár
(Debreceni Egyetem)

Kölcsönzés-e az e-kölcsönzés? Az elektronikus kölcsönzés jogi természetéről

Dr. Amberg Eszter
Csorba Győző Könyvtár (Pécs), igazgatóhelyettes

A könyvtáraknak világszerte alapvető küldetése az információkhoz, a tartalmakhoz, a kultúrához való szabad hozzáférés biztosítása, és bár léteznek regionális különbségek a technológiai kapacitás és az e-könyv piacok fejlettsége között, ennek a küldetésnek egyetemességnek és elsődlegesnek kell lennie. Ugyanakkor a digitális környezetben, a jelenlegi jogi keret megakadályozza a könyvtárakat ezen alapvető szolgáltatások teljesítésében, különös tekintettel az e-könyvekre. Az aktuális szerzői jogi keretrendszernek lehetővé kell tennie – csakúgy, mint a nyomtatott könyvek esetében –, hogy a könyvtárak továbbra is nyújthassák szolgáltatásaikat valamennyi európai polgár számára. Mind a nemzetközi, mind az európai könyvtáros egyesületeket tömörítő szervezetek gyorsan felismerték a könyvtári elektronikus kölcsönzés problémáját és reagáltak is rá.

Az előadás célja definiálni a bérlet és a haszonkölcsönzés fogalmait mind a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló 2006/115/EK irányelv, mind a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. vonatkozásában, továbbá megvilágítani és elhatárolni a haszonkölcsönzés és az elektronikus kölcsönzés jogi természetét. Ezenkívül a prezentáció ismerteti az Európai Bíróság által 2014 őszén az e-könyvek nyilvános szolgáltatásokat nyújtó könyvtárak általi kölcsönzése kapcsán indított konzultáció legújabb fejleményeit.

A tudományos kommunikáció története – a Journal des Scavans-tól az open access-ig

Bilicsi Erika
MTA Könyvtár és Információs Központ Szakinformatikai Osztály, könyvtáros

A tudományos kommunikáció évezredekkel ezelőtt csak szóban, kis példányszámú kéziratok formájában létezett. A könyvnyomtatás gyökeres változást hozott: 1665. január 5-én jelent meg az első tudományos folyóirat, a Journal des Scavans. Három évszázaddal később, az internet megjelenése változtatta meg alapjaiban a publikálási szokásokat. Az internet és a legkülönbözőbb „okos készülékek” nyújtotta lehetőségek miatt az in-

formációhoz való minél gyorsabb hozzáférés létszükségletté vált. Bár az elektronikus publikálás jelentősen csökkentette a felmerülő költségeket, a folyóiratok előfizetési díjai mégis soha nem látott összegeket értek el. A kialakult helyzetre elsőként a természettudomány reagált: 1991-ben jött létre az arXiv repozitórium, mely a matematikai, fizikai témájú közlemények kéziratait (preprint) kezdte el gyűjteni. Egyre több és több kutató helyezte el közleményét ilyen gyűjteményekben (green open access), mivel felismerték, hogy így többen olvassák, többen idézik írásaikat. A kiadók erre a jelenségre válaszolva vezették be az open access közlés lehetőségét (gold open access): olyan publikációs metódusról beszélünk, melyben nem az olvasó fizet a tartalomért, hanem a közlésért kell díjat fizetni. Az open access a 2000-es évek elején vált mozgalommá, napjainkban intézmények, kutatásfinanszírozók által megkövetelt közlési forma. Még nem látjuk e publikálási modell minden előnyét és nehézségét. A természettudományi szakterületen jól bevált, már mintegy 25 éve bevett szokás. A humán tudományok területén az eltérő közlési szokások miatt még nem elterjedt.

A képek, mint „jelentésteli felületek” – képi dokumentumok osztályozáselméleti kérdései

Dávid Adrienne

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjtemény, informatikus könyvtáros

A vizuális információ jelen van életünk szinte minden területén. A tudomány és a képek viszonya már a legkorábbi időktől kezdve összefonódik egymással. A kép “közvetít” a világ és az ember között, így módon a megismerés eszköze lehet, ugyanakkor minden befogadó számára egyéni utakat kínál fel az értelmezés területén. A képi információforrások feltárásának, tartalmuk reprezentálásának legnagyobb kihívását ez az értelmezési kontextus jelenti.

A képek speciális könyvtári dokumentumoknak tekinthetők. Tartalmuk hatékony tükrözésére és visszakeresésének biztosítására többféle módszer áll rendelkezésünkre. Azonban a kívánt kép megtalálása egy nagy és összetett gyűjteményben esetenként igen bonyolult és időigényes feladat lehet. Ezért feltárásuk egyik fontos, elméleti kiinduló kérdése, hogy melyek azok a speciális, kifejezetten képekre jellemző attribútumok, amelyek alapján keresni fogják ezeket a dokumentumokat. Előadásomban elsősorban erre a kérdésre keresem a választ, néhány hazai és külföldi példa, gyakorlati megoldás bemutatásával.

Felhasználói keresési stratégiák vizsgálatai alapján megállapítható, hogy a hagyományos feldolgozási módszerek gyenge pontjai elsősorban az értelmezési kontextus tükrözésének hiányából fakadnak. A szakemberek a képek feldolgozásának jövőjét szinte mindannyian az ontológiák, a magas szintű szemantikával ellátott, különböző tudásforrásokat integrálni képes visszakereső rendszerek használatában látják. A visszakeresés hatékonyságát nagymértékben növeli az is, ha a használók részt vehetnek a tartalomfeltárásban, mert ez lehetővé teszi a felhasználói szempontok és logika érvényesülését.

Könyvtáros coach szerepben, coaching a könyvtárban

Juhász Éva

Magyar Képzőművészeti Egyetem

Könyvtár Levéltár és Művészeti Gyűjtemény, könyvtáros

A folyamatosan, és gyakran kiszámíthatatlan környezeti változásokra történő dinamikus reakció alapvetően egy adott szervezet saját belső képességeitől függ. A dinamikus képességek nem csupán a szervezet túlélését szolgálják: versenyelőnyhöz is juttatnak. A coaching, mint a korszerű menedzsment eljárások egyike felfogható a dinamikus képességek fejlesztésének egyik költséghatékony eszközeként is. Egyes vélemények szerint a coaching sallang és divathóbort, továbbá túl sok időt vesz el a tényleges munkától. Tény, hogy vészhelyzetben, szükségállapot esetén a leggyorsabb megoldás szükséges. Ilyenkor a vezető maga hoz döntést illetve utasítja a beosztottakat. Egy adott pillanatban valóban egyszerűbb a direkt utasítás, de azt időről időre ismételni kell. Hosszútávon azonban a munkatársak szakértelmére, tapasztalatára, önállóságára, kreativitására, helyzetfelismerésére van szükség ahhoz, hogy egy szervezet, egy intézmény színvonalasan, hatékonyan működjön. Ezen előfeltételek megteremtésében nyújthat segítséget a coaching. A szolgáltatói szektorban már régóta használatos módszer sikerét többek között a szakirodalomban megjelent esettanulmányok is bizonyítják. Könyvtári alkalmazásának több vetülete lehetséges: könyvtárigazgató támogatása az intézmény stratégiájának és működési szabályzatának kialakítása során, vezetői készségek kialakítása, fejlesztése, fenntartható költségvetés tervezése, önfejlesztés, tanulás, teljesítménymenedzsment, változásmenedzsment, szolgáltatások színvonalának fejlesztése, új szolgáltatások bevezetése. A külföldi és hazai példákból tehát kirajzolódik, hogy milyen formában léphet a könyvtáros coach szerepbe, illetve hogyan szolgálhat a könyvtári környezet inspiráló coaching környezetként.

Hozzáférés és újrahasznosítás – TEL és az Europeana a tudományos kutatás szolgálatában

Kovácsné Koreny Ágnes

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, főigazgató-helyettes

The European Library (TEL) és Europeana – két sokat hallott és emlegetett név, két sokszor hivatkozott szolgáltatás, sok hasonlósággal és sok különbséggel. A TEL felületén mintegy 200 millió forrás várja, hogy felfedezzék: 24 millió oldalnyi teljes szövegű dokumentum, 18 millió digitális objektum és 119 millió bibliográfiai rekord Európa 48 országának nemzeti, illetve legfontosabb egyetemi és szakkönyvtáraiból. A Europeana 30 különböző nyelven működő, személynre szabható felületéről több mint 39 millió di-

gitális dokumentum érhető el, melyek a kontinens legjelentősebb közgyűjteményeiből, könyvtárakból, múzeumokból, levéltárakból származnak, s közel 50 százalékuk szabadon vagy feltételekkel, de újrahasznosítható.

Noha mindkét szolgáltatás mögött gazdag tapasztalat rejtőzik az európai közgyűjtemények bibliográfiai rekordjainak és a digitális objektumok metaadatainak aratásával kapcsolatban, folyamatos kihívást jelent üzemeltetőik számára ennek az óriási mennyiségű, soknyelvű, heterogén adathalmaznak a hozzáférhetővé és mélységeiben is kutathatóvá tétele.

Megoldást a szemantikus web kínál: a nyílt hozzáférésű adatok összekapcsolása minden eddiginél relevánsabb találati listákat eredményez; az objektumok szakterületi felosztása és a CERIF tárgyszavak használata révén azonos tárgykörű vagy időhöz (dátumhoz) kapcsolható keresések indíthatók; a találatok pedig egyszerűen exportálhatók a legismertebb hivatkozás- és forráskezelő rendszerekhez.

Az előadás célja a két portál és a tudományos kutatás számára kifejlesztett szolgáltatásaik bemutatása, különös tekintettel a szemantikus kapcsolatok és KOS rendszerek (Knowledge Organisation Systems) nyújtotta lehetőségekre épülő megoldásokra.

Egyetemek, magánszektor és a könyvtárak

Nemes László

Magyar Információtudományi Alapítvány, elnök

A felsőoktatási intézmények és a magán, elsősorban a versenyszféra közötti kapcsolat és információáramlás a humántudományi területen kevésbé kutatott téma Magyarországon.

A felsőoktatásra jellemző, hogy nem csupán a régi meglévő tudást és kutatási eredmények információit adja tovább a tanulmányokat folytatóknak, hanem a kötelező kutatási tevékenység révén új tudás is keletkezik benne. Ennek célja a résztvevők egyéni fejlesztésén túl, annak társadalmi hasznosítása. A tudást tehát ki kell jutatani az intézmények falain kívül. A folyamatnak a menetét vizsgálom a versenyszféra irányába. Ugyanakkor ez a folyamat két irányú. Ebben a folyamatban a könyvtáraknak a szerepe különösen fontos, hiszen időt állóan és mindenki által hozzáférhetően tárolják nemcsak az adott intézményben, hanem akár az azon kívül keletkező tudást, ezért a vizsgálatba az egyetemi, illetve a kari könyvtári szolgáltatások elemzését is be kell vonni.

Előadásom témája a folyamatok bemutatása a balti országok egyetemeinek, elsősorban a Tallinni, Tartu és Rigai Egyetem esetében. Az előadás alapját a 2015 őszén ezen egyetemek vezetőivel készült interjúk és a vonatkozó szakirodalom áttekintése adja.

A magyar szakkönyvtári rendszer

Rózsa Dávid

Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár, főigazgató-helyettes

A hazai könyvtártörténeti összegzések és a külföldi könyvtári rendszereket ismertető tanulmányok rendszerint csekély terjedelmet szánnak a szakkönyvtárakra. A statisztikai kompendiumokban alig találni pontos adatot a szakkönyvtárak számára vonatkozóan; még amerikai és német viszonylatban is meg kell elégednünk a teljes sokaságot korántsem tükröző becslésekkel. Mindezek természetesen nagyrészt a szakkönyvtárak speciális helyzetének, a szinte áttekinthetetlenül sokszínű fenntartói körnek és a sokszor korlátozott látogathatóságnak (és láthatóságnak) köszönhetőek. Ezek az intézmények ugyanakkor rendkívül fontos szerepet töltenek be egy-egy ország (néhány kiemelt és igen szerencsés esetben a világ) kulturális és tudományos életében; innovatív megoldásaik és változatos szolgáltatásaik gyakran szolgálnak mintául más könyvtártípusok számára.

Magyarország a dualizmus kora hozta meg a hivatalok, a kulturális és tudományos intézetek, egyesületek és egyéb intézmények által fenntartott szakkönyvtárak számának robbanásszerű növekedését, ami a két világháború között sem veszített intenzitásából. Az ezekre az alapokra felépített, de a rendszerváltás előtti évtizedekben jócskán túlhuzalozott szakkönyvtári rendszert alapjaiban rengették meg a piactudományokkal együtt beköszöntött változások; az elmúlt huszonöt évben intézmények százai tűntek el nyomtalanul vagy olvadtak össze másokkal. A szakkönyvtári szcéna mindezek ellenére ma is imponálóan változatos képet mutat; szereplői szinte valamennyi tudományág kutatóinak igényeit kiszolgálják, és sokszor maguk is számottevő tudományos tevékenységet folytatnak. Az előadás ezt a színes világot próbálja meg vázlatosan bemutatni.

A könyvtári stratégiai programok osztályozásának lehetőségei

Sörény Edina

Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárság,
vezető tanácsos

A stratégia fejlődési folyamata a XX. században tudott kiteljesedni igazán. A stratégiai szemléletmód elterjedésének köszönhetően egyre több ágazat alkalmazza ezt a tervezési formát, amely minden esetben összefüggő, egymásra épülő cselekmények sorozatát jelenti. A stratégiai tervezés révén a külső és belső környezet megismerésével különböző időtávú cselekvési terveket állíthatunk fel, amely mindig a helyzetelemzéssel kezdődik és monitoring, értékelő tevékenységgel zárul. A közigazgatásban ez a szemlélet a XX. század végén jelent meg és Magyarországon ma már jogszabály határozza meg a stratégiai tervdokumentumokat, főként azok tartalmi elemeit. A közigazgatási

stratégiai tervdokumentum egyik típusa a szakpolitikai stratégia, amelynek jó példája a könyvtári stratégia. Magyarországon eddig három könyvtári stratégiai tervdokumentum került elkészítésre, miniszteri szintű elfogadásra és közzétételre, amely jelentősen meghatározta a jelenleg több mint 4000 könyvtárnak és magának a könyvtári rendszernek is a mindennapi működését, a szakmai feladatellátását, intézményi stratégiáját rövid és hosszú távon egyaránt. A könyvtári stratégiai programok osztályozási lehetőségei, tartalmi elemzése sok szempontból lehetséges. Vizsgálható a környezete, kapcsolódási pontja, szókészlete, szerkezete, célrendszere és a stratégiákat megalapozó SWOT-analízisek megállapításai. Elmondhatjuk, hogy minden időszaknak megvoltak a speciális törekvései, a szóhasználata, de a hazai könyvtári stratégiák láthatóan egymásra épültek, és a nemzetközi trendekkel is összhangban voltak.

Felhasználó-azonosítás a digitális szolgáltatásokhoz

Takács Dániel

Budapesti Ügyvédi Kamara, szolgáltatási igazgató

Napjainkban már gyakorlatilag nem létezik könyvtár valamilyen digitális szolgáltatás nélkül. Ezek igénybevétele rendszerint nem a könyvtár által létrehozott vagy kialakított felületen vagy alkalmazás segítségével történik, hanem egy külső szolgáltató közreműködésével létrehozott eszközével. Ezen eszközök létrehozása során valamilyen módon megvalósul a felhasználók kezelése, azonban ez sok esetben egyedi és elszigetelt, adott esetben még intézményen belül sincsen összekötve (pl. az IKR-ben rögzített és a honlapon regisztráltak), nem hogy egy-egy régió, szakterület vagy fenntartó alá tartozó intézmények esetében.

A jelenlegi is zajló közigazgatási reformok, és az ezzel összefüggő törvényi változások (pl. a 2013. CCXX. törvény az interoperabilitásról), a személyazonosítás korszerűsítése megteremtik azokat a feltételeket és kényszereket, amelyek rákényszeríthetik a könyvtárakat is többek közt a felhasználói adatbázisaik összekapcsolására. Ez nem csak az előírások teljesítését jelentheti az intézmények számára, de olyan kényelmes környezetet teremthet a felhasználók részére, amelyet bármely webes alkalmazás vagy szolgáltatás igénybevételekor már évek óta megszokhattak.

A weben számtalan autentikációs megoldás rendelkezésre áll, de ezek közül is kiemelkedik az, amely minden magyar állampolgár részére ingyenesen elérhető, és egy-egy szabványos, egyszerű és hatékony alternatívát kínál a versenytársakhoz képest. A magyarorszag.hu kormányzati portálon regisztráló magyar és külföldi állampolgárok hitelesítését állami nyilvántartás alapján biztosítják, így külön regisztráció nélkül kerülhet be egy könyvtár nyilvántartásába egy felhasználó.

Resource Description and Access (RDA), eszköz a könyvtárak jövőbeli információközvetítő feladatainak ellátásához

Vass Anna Johanna

Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet, osztályvezető

A Resource Description and Access új könyvtári katalogizálási szabványt 2010 júniusában tette közzé a nemzetközi fejlesztő bizottság – The American Library Association; The Canadian Library Association; CILIP: Chartered Institute of Library and Information Professionals –, és az azóta eltelt időszakban is folyamatosak a tesztelések, véleményezések, amelyek eredményei a már több ízben javított szövegváltozatok megjelenéseiben követhetők.

Az RDA az 1998-ban publikált FRBR-modell – Functional Requirements for Bibliographic Records – alkalmazási szabványának tekinthető. A mű – kifejezési forma – megjelenési forma – példány szintjeit azonosító FRBR-modell nem tartalmazott konkrét, a mindennapi gyakorlatban alkalmazható leírási utasításokat; valamint hiányzott az újfajta katalogizálási elvek informatikai modellje is. Az RDA kidolgozása és közzététele ezen célok megvalósulása felé tett előrelépés.

A könyvtári leírási szabványok újragondolását részben az a szándék is motiválta, hogy a könyvtári katalógusokban tárolt információk könnyebben integrálódhassanak a web világába; illetve a felhasználók könnyebben hozzáférhessenek az információkhoz. A szemantikus web technológiáinak – Linked Open Data (LOD) –, illetve formai szabványainak – Resource Description Framework (RDF) – könyvtári alkalmazásaival alapjaiban változhatnak meg egyrészt az eddigi, hagyományos könyvtári feldolgozó tevékenységek, másrészt a közgyűjteményekben őrzött tudásvagyon felhasználásának lehetőségei.

A közreadó testületek egy RDA Toolkit elnevezésű, webes fejlesztés segítségével egyrészt teljes szövegű elérhetőséget biztosítanak az RDA-hoz; másrészt ez az alkalmazás linkekkel biztosítja az átjárást az új szabvány és a jelenleg nemzetközileg érvényben lévő, egyéb szabványok szövegei között. Előfizetés és intézményi regisztráció után különböző könyvtári közösségek is csatlakozhatnak a felülethez – példa erre a British Library, vagy a Bibliothèque nationale de France, stb. –, és alakíthatnak ki olyan virtuális műhelyt, amelyen keresztül feltölthetik a saját szabványaikat, szabályzataikat, valamint létrehozhatják a számukra szükséges megfeleltetéseket az RDA szövegével. Az RDA Toolkit ezen túlmenően workflow segítségével teszi modellezhetővé a katalogizálási folyamatokat. A regisztrált feldolgozó közösségek között megtalálhatóak többek között az érdeklődő könyvtárak régi könyves csoportjai, zenei dokumentumokat, vagy periodikákat feldolgozó részlegei, stb. Az alkalmazás segítségével így az öntevékeny elsajátítás nagy szerephez jut, amely egyúttal biztosítja a „dinamikus partnerséget” a legmagasabb szintű elméletalkotó műhelyek és a gyakorlati könyvtároság között.

TUDOMÁNYOS RÉTEGZETTSÉG ÉS INTERAKTIVITÁS – GYŰJTEMÉNYI DIGITALIZÁLÁS SZEKCIÓ

Levezető elnök: dr. Fodor János egyetemi adjunktus
(ELTE BTK KTI)

HUNGARICANA és ADT+. Tömeges digitalizálás és publikálás az Arcanum Adatbázis Kiadónál

Biszak Sándor
Arcanum Adatbázis Kiadó, ügyvezető igazgató

Az Arcanum Adatbázis Kiadó mintegy 10 éve végez tömeges digitalizálási tevékenységet. A könyvek, folyóiratok feldolgozása jellemzően dokumentumszkennerrel történik, kétrétegű pdf technológiával, amelynek felső, megjelenő rétege a hiteles kép, az alsó rétege pedig az automatikusan felismert szöveg. A speciálisabb dokumentumok térképek, oklevelek, levéltári iratok, RMK feldolgozását az adott feladathoz leginkább illeszkedő szkenerrel végezzük. Feldolgozási kapacitásunk havonta mintegy félmillió oldal, ami 50 polcfolyóméternek felel meg.

A HUNGARICANA közgyűjteményi portál, amely az NKA által támogatott digitalizálási projektek publikációs felülete, és az Országgyűlési Könyvtár az üzemeltetője, több mint 100 közgyűjtemény (múzeum, levéltár, könyvtár) több mint 5 millió nyomtatott oldalt, 5 millió metaadatot és 5 millió képet tartalmaz. A kifinomult és igen gyors közös kereső lehetővé teszi, hogy teljes állományban keressünk, de lehetőségünk van az egyes gyűjteménytípusokban, adatbázisokban (nyomtatott dokumentumok, képeslapok, levéltári iratok, oklevelek, stb.) való keresésre. Az oldal rendkívül népszerű, napi látogatottsága elérte az 5000 főt.

Az ADT+ adatbázis részben vagy egészben az Arcanum által finanszírozott digitalizálásokat, folyóiratokat, nagy sorozatokat, tematikus könyvgyűjteményeket tartalmaz. A több mint 8 millió nyomtatott oldalnyi anyag mintegy 250 folyóirat teljes anyagát tartalmazza. Lényegében az összes magyar tudományos lap, hivatalos lapok, irodalmi és egyéb folyóirat megtalálható a rendszerben. Egyre nagyobb a napilapok szerepe, a legrégebbi, immár 142 éves Népszava összes fellelhető száma (mintegy félmillió oldal) hozzáférhető, de folyamatosan dolgozzuk fel a Pesti Hírlap, Budapesti Hírlap, Pesti Napló lapszámaikat is.

Nemzetközileg is kiemelkedő honlapunk a MAPIRE.eu, mely a Habsburg Birodalom történelmi térképeit tartalmazza és az Osztrák, Horvát és a Magyar Nemzeti Levéltárak valamint Budapest Főváros Levéltára együttműködésében valósult meg. A honlap egyedülálló térképei hátszinten ábrázolják a Birodalom teljes területének 1760 és 1850 körüli állapotát, mely térképeket a mai térképeken (Google, OpenStreetMaps) tekinthetjük meg, akár 3 dimenziós módban is.

A digitalizálás legfontosabb kérdésének a digitalizálható dokumentumok fellelhetőségét, hozzáférhetőségét és az együttműködést látjuk, hiszen az elmúlt évek bebizonyították, hogy a folyóiratállományok minden könyvtárban igen hiányosak, sérültek, sokszor digitalizálásra alkalmatlanok. Így egyetlen lehetőség az állományok összefésülése, pótlása, hogy legalább virtuálisan összeálljon egy lehetőség szerint teljes állomány

Közgyűteményi attrakciófejlesztés, gamification

Brada Hedvig

Qulto - Monguz Kft., ügyfélmenedzser

A digitális technológia fejlődésével és elterjedésével a közgyűtemények közül is egyre többen élnek a gépesítés és automatizálás eszközeivel. A katalógusok, gyűteményi tárgyak digitális nyilvántartása azonban nemcsak egyszerűen a „cédulák” szoftveres menedzselését jelenti, hanem egyúttal új lehetőségeket teremt a gyűjteménykezelés és az olvasók, látogatók fogadása és kiszolgálása terén, mivel az új technikai, informatikai megoldások kézzelfoghatóan közelebb hozzák a gyűjteményeket a látogatókhoz. Az online megjelenésben rejő fantázia, virtuális kiállítások, audiovizuális megjelenítések, mobil alkalmazások, interaktív játékok mind olyan attrakciók, melyek az adatbázisra épülve, az abban menedzselte tartalmat könnyebben befogadható, játékos formában tárják a látogatók elé.

A Monguz Kft. portfólióját alkotó Qulto közgyűteményi szoftverek különböző hardverekkel, illetve hardverekre fejlesztett applikációkkal is bővíthetők, legyen szó egy könyvtárban bevezetendő és IKR-hez kapcsolható RFID rendszerről, érintőképernyőn megjelenő, a nyilvántartás adatbázisából építkező virtuális kiállításokról, játékokról, egyedi megoldásokról. A szabványosan feltárt és rendszerben kezelt adatbázis egy olyan alapot ad, melyet némi ötlettel és programozással új módokon lehet vizualizálni és újrahasznosítani egy portál készítésénél, okostelefonra tervezett alkalmazásokban, e-learning rendszerben vagy egy kiállítás játékos fejlesztésében. A gyűjtemény ilyen jellegű újrahasznosítása élővé teszi a digitalizált kulturális tartalmat és emeli a felhasználói élményt.

Az ELTE Egyetemi Könyvtár digitalizáló műhelyének bemutatása

Cséka György

ELTE Egyetemi Könyvtár Közönségszolgálati Osztály, projektvezető

Az Egyetemi Könyvtár ELTE finanszírozásból 2009-ben jutott hozzá egy komoly értéket képviselő, professzionális, *Zeutschel* márkájú könyvdigitalizáló szkennelhez. Azóta folyik tervszerű digitalizálás a könyvtárban, emellett az olvasói megrendelések teljesítése is majdnem kizárólag ezzel a géppel történik.

A műhelylátogatás során munka közben megtekinthető szkennerek nem unikum, több és többféle típusú *Zentschel* szkennerről tudunk országosan is, de az eszköz felépítése, funkciói, működése semmiképp sem szokványos vagy mindennapi, így bemutatása talán némi érdekességgel bírhat.

Nagy gyűjtemények digitalizálásának lehetséges stratégiái

Győrffy Szabolcs

Országos Széchényi Könyvtár Digitalizáló Osztály, osztályvezető

Hol kezdődik és hol ér véget a digitalizálás? Indul a szándék megfogalmazásával, a dokumentumok és állományrészek előkészítésétől, s tart a szolgáltatásba kerülésen át a hosszú távú megőrzésig. A folyamat egyes szakaszai általános érvényű szabályok szerint működhetnek, míg mások gyökeresen más felfogásban és eredményekkel valósulhatnak meg. Sokrétűvé és szerteágazóvá válik a történet a számosságában és sokféleségében is nagy gyűjtemények esetében.

Általánosan igaz, hogy a szűkebb értelemben vett digitalizálás két részre bontható: szkennelésre vagy képrögzítésre, illetve az ehhez kapcsolódó képi utófeldolgozás szakaszaira. Az előbbi, különösen a sokféle dokumentumot őrző nagy gyűjtemények esetében, az eszközök széles spektruma mellett lehet hatékony, így nem jelenthet gondot a plakátok, kéziratok, a „könyvszerű” vagy akár a transzparens dokumentumok szkennelése sem. Az utófeldolgozás irányait a forrásdokumentumok tulajdonságai, illetve a szolgáltatási célok határozzák meg. Címszavak és gondolatok, amelyek áthatják a tevékenységünket: katalogizálás, bibliográfiai rekordok, példányadatok, elektronikus változatok, állományvédelem, szolgáltatás, adattartalom, egységes szemléletű digitalizálás, tervszerűség, nagytömegű, adattárolás, digitális megőrzés, folyamatos és végnélküli ellenőrzés.

Az előadásunkban néhány, a fentiek szerinti speciális utat és döntési helyzetet szeretnénk bemutatni élő példák segítségével, az Országos Széchényi Könyvtár törzs- és különgyűjteményi dokumentumai keresztül.

Jezsuita tudósok digitalizált kéziratgyűjteményei az ELTE Egyetemi Könyvtárban és lehetséges kutatási témáik

Mátyás Melinda

ELTE Egyetemi Könyvtár Gyűjteménykezelői Osztály, könyvtáros

Az ELTE Egyetemi Könyvtár igen értékes forrásgyűjteménye a három jezsuita tudós, Hevenesi Gábor, Kaprinai István és Pray György nevéhez kötődő kéziratos kollekción. A XVII–XVIII. századból származó összeállítás eredeti okleveleket és másolatokat is

tartalmaz, számos darabja a magyar történelem és művelődéstörténet szempontjából egyedi forrásértékkel bír. A kéziratgyűjtemény a XVIII. század végén és a XIX. század elején került az Egyetemi Könyvtárba. A kollekción az állományvédelem és a jobb kutat-hatóság érdekében digitalizálásra került, s a tételeinek leírásai megtalálhatóak az Egyetemi Könyvtár nyilvános katalógusában.

Előadásomban szólok a gyűjtemény általános jellemzőiről, a digitalizálásáról és utó-munkálatairól, valamint bemutatom, hogyan érhető el a kollekción az OPAC-ban és az EDIT – az ELTE Digitális Intézményi Tudástár – felületén. A továbbiakban pedig példaként röviden ismertetek néhány kutatási területet, amelyhez hasznos forrásul szolgálhat a gyűjtemény. Ennek keretében lesz szó Kanizsai Dorottya történelmi alakjáról és a mohácsi csata előtti és utáni időkről.

Szövegrétegek és adathálózatok: digitális filológia a szemantikus weben

Dr. Palkó Gábor

Petőfi Irodalmi Múzeum, tudományos titkár

A hálózati kultúra fenoménje, a „digitális kulturális örökség” mediális világa felülírta az egyetlen átfogó, és a szövegkiadás minden részrendszerét támogató szoftverrendszer képzetét. A digitális filológus műhelyében ehelyett célszoftverek sora működik, amelyek között szabványokra épülő csatolófelületek, valamint adatcsere-protokollok teremtenek kapcsolatot. Külön alkalmazás felel az optikai karakterfelismerésért, külön a jelölőnyelvi kódolás bevitelért, de önálló programnyelven íródik a kód helyességét ellenőrző algoritmus is. Célprogram ügyel a szöveg betűről betűre, sőt bitről bitre ellenőrzött azonos-ságáért, egy másik szolgáltatás a hosszú távú megőrzésért. A megjelenítés sem egyetlen szoftverrel történik: a jelölőnyelvi kódolással ellátott szöveg a szemantikus web szemlé-letének megfelelően eleve többféle környezetben, több alkalmazás révén jeleníthető meg (lapozóban, szövegstatistikai alkalmazásban, többablakos összehasonlító felületen, több forrásból adatokat gyűjtő kereső- és aggregációs oldalakon). Végül a dokumentumot le-író metaadatok úgynevezett szemantikus gazdagítása és adataik kereshetővé tétele szintén egy teljesen önálló szoftver illetékességi körébe tartozik, de a tudományos annotáció ke-zelését is különálló program vagy programcsomag végzi. Ennek a bonyolult infrastruk-túrának a megszervezése egészen másfajta csoportmunkát és sajátos kompetenciákat igényel, mint a filológus (megbízó) – programozó (végrehajtó) együttműködés a XX. század utolsó évtizedeiben. A szövegkiadásban részt vevők együttműködési módjai és kompetenciái átalakulnak, mint ahogy átalakul az általuk közreadott (vagy egyenesen: létrehozott) „termék”, a digitális szövegkiadás is.

Életre keltett könyvek – kulturális örökség közvetítése digitális, interaktív technológiák segítségével

Dr. Ruttkay Zsófia, Bényei Judit, Czémán Zsófia, Karasz Dániel, Berczi Klára
Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Kreatív Technológia Labor (MOME TechLab)

A digitális forradalom kapcsán sokan temetik a könyvet, az olvasás kultúráját. Kétségtelen, hogy az internetes generáció ismeretszerzési és kulturálódási szokásai drasztikusan megváltoztak, de az új technológiák új lehetőségeket is nyitnak mind az olvasás elsajátítása, mind a könyv illetve szépirodalom megszerettetése terén. A jól bevált lapozható könyv adaptálása interaktív hordozható eszközökre komplex tervezési feladat, mely során dönteni kell a – nem feltétlenül lineáris – történetszövegről, az álló és mozgó képek, sőt hangok szerepéről, és mindezt könnyen használható formába kell önteni. Még a legvonzóbb megjelenés esetében is felmerül a kérdés, hogy mi a maradandó eredménye egy interaktív könyv „olvasásának”.

A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Kreatív Technológia Laborjában folyó K+F egyik célja éppen az ilyen, a könyv jövőjét feszegető kérdések feltérképezése. Az évek során különböző keretekben (EU projekt, hallgatói kurzus vagy diploma projekt) keretében többféle műfaji kísérletet végeztünk, adaptáltunk hagyományos könyveket interaktív, zsebben hordozható vagy múzeumi kiállításon megtapasztalható felületre. A *Weöres100* installációk, a *Hajnali háztetők városi séta* vagy *A kiskakas gyémánt félkerajárja* mese már széles körben ismertté váltak. Az előadásban a legújabb vagy forgalomba nem került alábbi interaktív könyveket, könyv adaptációkat mutatjuk be:

1. Adománykönyv – egy muzeális könyv lapozgatása
2. Zsinagóga anno – a padbérleti regiszter bejegyzései mögött rejlő személyek
3. A Biblia fordításai – interaktív installációk a Gönci Biblia Múzeumból
4. Énekes lapozó – egy könyv mely énekel
5. Nyugat topográfia – a PIM Nyugat adatbázisát megjelenítő vizualizációk
6. Hídavatás – Arany János balladájának adaptációja

A fenti projektekről további információk a techlab.mome.hu oldalról érhetők el.

Digitalizálás az ELTE Egyetemi Könyvtárban

Varga Klára

ELTE Egyetemi Könyvtár Informatikai és Fejlesztési Osztály, osztályvezető

Az ELTE Egyetemi Könyvtár állományának szisztematikus digitalizálást 2003-ban kezdte meg amikor az UNESCO támogatásával az Országos Széchényi Könyvtár *Biblio-*

theca Corviniana Digitalis projektjében digitalizálta a könyvtár corvináit. 2004-ben már saját pályázati forrásból folytattuk kódexeink digitalizálást. 2008-ban pedig elkészült az Egyetemi Könyvtár digitalizálási terve. Azóta folyamatosan - a hazai és nemzetközi együttműködések kihasználva - gyarapítjuk a könyvtár digitalizált állományát.

Előadásomban bemutatom a könyvtár digitalizálási „titkait”. Azt az utat, amelyen az ELTE Egyetemi Könyvtár végighaladt és azt, amely még előtte áll, azt a folyamatot, ahogy tanulta és folyamatosan tanulja e gyorsan változó technológia használatát és hasznosítását, azokat a dilemmákat és kérdéseket, amelyekre válaszokat keresett és talált, amikor Kazinczy szavait követte és követi: „Jót s jól! Ebben áll a nagy titok.”

KONFERENCIÁNK ELŐADÓI ÉS LEVEZETŐ ELNÖKEI:

Amberg Eszter	Csorba Győző Könyvtár, igazgatóhelyettes ELTE PhD-hallgató	amberg@baralib.hu
Barátné Hajdu Ágnes	ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet Könyvtártudományi Tanszék, tanszékvezető egyetemi docens	hajdu.agnes@btk.elte.hu
Bella Katalin	ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi tanársegéd	bella.katalin@btk.elte.hu
Bényei Judit	MOME TechLab	benyeiju@gmail.com
Bényei Miklós	Debreceni Egyetem, címzetes egyetemi tanár	benyeim@freemail.hu
Berczi Klára	MOME TechLab, projektmenedzser	klara.berczi@gmail.com
Bibor Máté	ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi tanársegéd	bibor.mate@btk.elte.hu
Bilicsi Erika	MTA Könyvtár és Információs Központ Szakinformatikai Osztály, könyvtáros ELTE PhD-hallgató	bilicsi.erika@konyvtar.mta.hu
Biszak Sándor	Arcanum Adatbázis Kiadó, ügyvezető igazgató	biszak@upcmail.hu
Boda Gáborné Köntös Nelli	ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus	kontos.nelli@btk.elte.hu
Brada Hedvig	Qulto – Monguz Kft., ügyfélmenedzser	hbrada@monguz.hu
Czémán Zsófia	MOME TechLab	czeman.zsofia@gmail.com

Cseka György	ELTE Egyetemi Könyvtár Közönségszolgálati Osztály, projektvezető	cseka.gyorgy@lib.elte.hu
Dávid Adrienne	Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjtemény, informatikus könyvtáros ELTE PhD-hallgató	davida@fszek.hu
Déri Balázs	ELTE BTK Ókortudományi Intézet Latin Tanszék, tanszékvezető egyetemi tanár, az ELTE BTK Professzori Tanácsának elnöke	deri.balazs@btk.elte.hu
Dippold Péter	Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtár, igazgató	dippold.peter@fszek.hu
Fodor János	ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus	fodor.janos.konyvttud@btk.elte.hu
Fodor Péter	Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, főigazgató	fodorp@fszek.hu
Frank Tibor	ELTE BTK Angol-Amerikai Intézet Amerikanisztika Tanszék, egyetemi tanár, akadémikus, az ELTE BTK Tudományos Bizottságának elnöke	frank.tibor@btk.elte.hu
Gurka-Balla Ilona	Babes-Bolyai Tudománye- gyetem (Kolozsvár), egyetemi tanársegéd	ballailona@gmail.com
Győrffy Szabolcs	Országos Széchényi Könyvtár Digitalizáló Osztály, osztályvezető	gyorffy.szabolcs@oszk.hu
Hajnal Jenő	Magyar Nemzeti Tanács (Vajdaság), elnök	jeno@vmmi.org
Juhász Éva	Magyar Képzőművészeti Egyetem Könyvtár Levéltár és Művészeti Gyűjtemény, könyvtáros ELTE PhD-hallgató	juhasz.eva@mke.hu

Karasz Dániel	MOME TechLab	karasz.dani@gmail.com
Kerekes Pál	ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, címzetes egyetemi docens	kerekes.pal@t-online.hu
Kiszl Péter	ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, intézetigazgató egyetemi docens; ELTE BTK ITDI Könyvtártudomány doktori program, programvezető	kiszl.peter@btk.elte.hu
Kovácsné Koreny Ágnes	Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, főigazgató-helyettes ELTE PhD-hallgató	koreny.agnes@fszek.hu
Mátyás Melinda	ELTE Egyetemi Könyvtár Gyűjteménykezelői Osztály, könyvtáros	matyas.melinda@lib.elte.hu
Nemes László	Magyar Információtudományi Alapítvány, elnök ELTE PhD-hallgató	nemes.laszlo@caesar.elte.hu
Németh Katalin	ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet Könyvtártudományi Tanszék, egyetemi adjunktus	nemeth.katalin@btk.elte.hu
Palkó Gábor	Petőfi Irodalmi Múzeum, tudományos titkár	palkog@pim.hu
Rózsa Dávid	Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár, főigazgató-helyettes ELTE PhD-hallgató	david.rozsa@ksh.hu
Ruttkay Zsófia	MOME TechLab, laborvezető, egyetemi docens	ruttkay@mome.hu
Sebestyén György	ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, professor emeritus	sebestyen.gyorgy@btk.elte.hu
Senkei-Kis Zoltán	ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet Információtudományi Tanszék, egyetemi adjunktus	senkei-kis.zoltan@btk.elte.hu

Sörény Edina	Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárság, vezető tanácsos ELTE PhD-hallgató	edina.soreny@emmi.gov.hu
Stasselová, Silvia	Egyetemi Könyvtár (Pozsony), főigazgató; Szlovák Könyvtáro- sok és Könyvtárak Egyesülete, elnök	silvia.stasselova@gmail.com
Székelyné Török Tünde	ELTE Egyetemi Könyvtár Gyűjteménykezelői Osztály, osztályvezető	szekely.tunde@lib.elte.hu
Takács Dániel	Budapesti Ügyvédi Kamara, szolgáltatási igazgató ELTE PhD-hallgató	daniel.takacs@bpbar.hu
Tószegi Zsuzsanna	ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, címzetes egyetemi docens	toszegi.zsuzsa@gmail.com
Varga Klára	ELTE Egyetemi Könyvtár Informatikai és Fejlesztési Osztály, osztályvezető	varga.klara@lib.elte.hu
Vass Anna Johanna	Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet, osztályvezető ELTE PhD-hallgató	vass.johanna@mandarchiv.hu
Zana Gabriella	Európai Parlament (Brüsszel), információs specialista	gabriella.zana@europarl.europa.eu

Országos szakmai konferenciáink az elmúlt két esztendőből:

2015. március 23. (ELTE BTK Kovács Máté terem)

Könyvtártörténet-írásunk az 1945 utáni korszakról: korábbi és mostani munkálatok

(Együttműködő partner: Magyar Könyvtárosok Egyesülete Társadalomtudományi Szekció.)

2014. október 15. (ELTE BTK Kari Tanácssterem)

E-book, e-olvasás – szakmai nap (Országos Könyvtári Napok)

(Együttműködő partnerek: Informatikai és Könyvtári Szövetség, Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács.)

2014. május 6. (ELTE BTK Történeti Intézet Szekfű Gyula Könyvtára)

Masters of Library and Information Science 3.

(Szervező: ELTE BTK HÖK Könyvtár- és Információtudományi Intézeti Képviselőte.)

2013. december 12. (ELTE BTK Kari Tanácssterem)

Fülöp Géza emlékülés

2013. november 26. (ELTE BTK Kari Tanácssterem)

Valóságos könyvtár – könyvtári valóság

Ízelítő oktatóink közreműködésével a közelmúltban megjelent kiadványokból:

Fodor András: **Megfejtett párhuzamok.** Összegejtött esszék II. Sajtó alá rendezte és szerkesztette Fodor János. Budapest, Gondolat Kiadó, 2015. (Bemutató: 2015. november 4., Petőfi Irodalmi Múzeum.)

Barátné Hajdu Ágnes: **Bevezetés a könyvtárhasználati ismeretek oktatásába.** Budapest, ELTE BTK, 2015. (Bölcsészet és Művészetpedagógiai Kiadványok, 8.)

Barátné Hajdu Ágnes: **Társadalmi egyletek a két világháború között és a koalíciós időszakban Hódmezővásárhelyen.** Hódmezővásárhely, Németh László Városi Könyvtár, 2015. (Bemutató: 2015. október 6., Németh László Városi Könyvtár.)

Kerekes Pál: **Self-publishing.** Kossuth Kiadó, 2015. (NÉRO, 11-12.)

Fodor András: **Kulcsolt vállak tengelye.** Összegejtött esszék I. Sajtó alá rendezte és szerkesztette Fodor János. Budapest, Gondolat Kiadó, 2014. (Bemutató: 2015. január 12., Petőfi Irodalmi Múzeum.)

Tószegi Zsuzsanna: **Az olvasás trónfosztása? Tanulmányok a képernyős olvasásról.** Budapest, Kossuth Kiadó, 2014. (NÉRP, 8.)

Fodor János: **A webre fordított nap – egy hálózati életműkiadás margójára.** Budapest, Kossuth Kiadó, 2014. (NÉRO, 5.)

Kerekes Pál, Kiszl Péter, Takács Dániel: **E-könyvészet. A digitális könyvkultúra alapvonásai.** Budapest, ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet, 2013. (Bemutató: 2014. február 27., Centrál Kávéház.)

Fodor András: **A párbeszéd oltalma.** Összegyűjtött versek II. Sajtó alá rendezte és szerkesztette Fodor János. Budapest, Gondolat Kiadó, 2013. (Bemutató: 2013. december 2., Petőfi Irodalmi Múzeum.)

Fodor András: **Különös szép hajsza.** Összegyűjtött versek I. Sajtó alá rendezte Fodor János. Budapest, Gondolat Kiadó, 2013. (Bemutató: 2013. június 24. Petőfi Irodalmi Múzeum.)

Trendek a hazai és nemzetközi könyvtárügyben. Szerk. Kiszl Péter. Eger, Líceum Kiadó, 2013. (Bemutató: 2013. május 30., Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtár.)

Könyvtárhasználati óravázlatok. Szerk. Barátné Hajdu Ágnes, Cs. Bogyó Katalin, Eigner Judit. Budapest, Könyvtárostanárok Egyesülete, 2013. (Kis KTE Könyvek, 7.)

Kiadja az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézete
Budapest, 2015.

Szerkesztők: Boda Gáborné dr. Köntös Nelli és dr. Kiszl Péter

Tördelő: Szabó Panna

Kivitelezés: ELTE Egyetemi Könyvtár

Kézirat lezárva: 2015. november 12.

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar
Könyvtár- és Információtudományi Intézet és
Könyvtártudományi Doktori Program
<http://lis.elte.hu>

A MAGYAR

TUDOMÁNY ÜNNEPE

